

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3862/2021
02.06.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Жељко Љубанић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Мића Петровић, адвокат из ..., ради поништаја завештања, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2786/20 од 11.03.2021. године, у седници одржаној дана 02.06.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужене.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2786/20 од 11.03.2021. године па се **ОДБИЈА** тужбени захтев тужиоца АА да се поништи тестамент – завештање покојног ВВ, бившег из ... од 10.02.2020. године, као неоснован.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој на име трошкова парничног поступка плати 140.500,00 динара у року од 15 дана од пријема пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Јагодини П 460/2016 од 09.09.2016. године, ставом првим изреке, утврђено је да је ништаво и без правне важности завештање – тестамент покојног ВВ, бившег из ..., рођеног ... године, преминулог 20.03.2010. године у ..., сачињен 10.02.2010. године у облику штампаног завештања – тестамент, са унетим потписом завештаоца. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу плати на име трошкова парничног поступка 177.600,00 динара у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

Након отворене расправе, Апелациони суд у Крагујевцу је донео пресуду Гж 2786/20 од 11.03.2021. године и у ставу првом изреке, усвојио тужбени захтев тужиоца и поништио тестамент – завештање покојног ВВ, бившег из ... од 10.02.2010. године. У ставу другом изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка плати износ од 239.700,00 динара у року од 15 дана од пријема пресуде.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 87/18), Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је син пок. ВВ, који је у моменту смрти био ожењен туженом, са којом није имао заједничке деце. Завешталац ВВ је 10.02.2010. године Основном суду у Јагодини поднео молбу да му овери својеручни тестамент и исти прими у судску касу на чување, уз коју је предао куцани текст насловљен као тестамент – завештање од 10.02.2010. године. Тај поступак је прекинут решењем РЗ 84/10 од 28.06.2010. године због смрти предлагача. Након смрти завештаоца покренут је оставински поступак пред Основним судом у Јагодину у предмету О 836/10. У оставинском суду су предати својеручно завештање потписано од ВВ, са његовом адресом, унет је ЈМБГ, бројем личне карте и датум сачињавања 10.02.2010. године а које је насловљено као тестамент – завештање. Исто је писано руком, хемијском оловком, на каро хартији, на четири листа формата А4. У њему је завешталац навео, да при чистој свести и здравом разуму, без ичијег утицаја и знања, а по својој последњој вољи оставља својој венчаној супрузи овде туженој сву своју непокретну и покретну имовину, ближе описану у самом завештању. ВВ је Основном суду у Јагодини 10.02.2010. године предао молбу да му тај суд овери својеручни тестамент и исти прими на депоновање и чување у судску касу (са куцаним текстом насловљеним као тестамент – завештање од 10.02.2010. године, чија је садржина потпуно идентична тестаменту – завештању писаног руком). На записнику од 04.08.2010. године Основни суд у Јагодини је у предмету О 836/10 прогласио својеручно завештање пок. ВВ. Правноснажном пресудом Основног суда у Јагодини П2 173/11 од 30.03.2015. године одбијен је захтев овде тужиоца којим је тражио да се утврди ништавост брака закљученог између његовог оца пок. ВВ и овде тужене.

Правноснажном пресудом Основног суда у Јагодини К 383/12 од 28.03.2014. године овде тужена је ослобођена оптужбе за извршење кривичног дела напуштање немоћног лица из члана 126. став 3. Кривичног законика Републике Србије.

Из основног и допунског налаза и мишљења вештака неуропсихијатра и његовог исказа пред судом, заснованог на медицинској документацији пок. ВВ и обдукционог записника од 22.03.2010. године, утврђено је да је ВВ од 1985. године три пута лечен у психијатријској болници у ... у склопу припреме и обраде за инвалидску комисију, по дијагнозама псеудонеурастеније, реактивне органске депресије и слабости циркулације кроз вратно-базиларни део нервног система, која обољења не спадају у теже душевне болести, већ су реметила његову радну способност, као ..., због чега је дат предлог за прву категорију инвалидности. У току даљег живота лечио се под истим дијагнозама, а од 2007. године је, од последица прележаног шлога са заосталом десностраном слабошћу лакшег

степенa, а са интернистичке стране од хроничне срчане слабости са декомпензацијом, срчаном аритмијом и повишеним крвним притиском. Дана када је сачињен тестамент 10.02.2010. године примљен је на болничко лечење у интерно одељење ОБ ..., а његово стање на пријему је описано као: свестан, оријентисан, покретан, афебрилан, лако диспоничан. Током хоспитализације прегледан је од стране неуропсихијатра и његов психички статус је описан као свестан, оријентисан у свим правцима, покретан, да је назначена проба тоњења у левој руци, живљи МТР у десној руци. Дана 18.02.2010. године, осам дана након писања тестаента, поново је прегледан од стране неуропсихијатра у пријемно тријажној служби ОБ ..., где је опсервиран, добио је терапију и враћен је на кућно лечење, а његов психички статус описан је као психички свестан, оријентисан, лако успорен, вербални контакт се успоставља и одржава, нема података да је боловао од било каквог привременог или трајног душевног обољења, типа психозе, малоумности или старачке излапелости, које би нарушавало његове сазнајне способности, способност расуђивања, изражавања слободне воље, тако да је 10.02.2010. године поседовао адекватну менталну способност за сачињавање завештања, односно био способан за расуђивање и слободно изражавање своје воље, као и да схвати последице предузете правне радње.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је оценио да постоје два облика завештања, једно својеручно завештање и друго у облику откуцаног текста својеручног завештања. Након оцене да завештање - тестамент сачињено у облику штампаног текста својеручног завештања, не испуњава законом прописану форму, јер није написано руком оставиоца нити га је он куцао, већ га је само потписао, првостепени суд је оценио да је тужбени захтев основан и да је то завештање ништаво и без правне важности.

Другостепени суд је, по одржаној главној расправи, на којој је прочитао доказе изведене пред првостепеним судом, оценио да се у конкретном случају ради о једном и то својеручном завештању, сачињеном у складу са одредбама чл. 79, 81, 82, 83. и 84. Закона о наслеђивању, због чега је након укидања првостепене пресуде решењем од 04.09.2017. године, побијаном пресудом одбио као неоснован постављени тужбени захтев. Према датим разлозима својеручно завештање је сачинило лице старије од 15 година, способно за расуђивање, које зна да чита и пише и чија је воља била озбиљна, стварна и слободна, са одређеном безусловном намером да сачини завештање. Завештање је сачињено у облику и под условима одређеним законом на тај начин што га је завешталац својом руком написао и потписао, дакле у законом прописаној форми коју захтева члан 84. ЗОН-а, а постојање писмена које садржи прекуцани текст својеручног завештања не значи да су у питању два завештања, јер је садржина својеручног завештања само прекуцана уз потпис завештаоца, у циљу овере и депоновања завештања код суда.

Одлучујући о ревизији на пресуду другостепеног суда, Врховни касациони суд је решењем Рев 1623/2019 од 30.10.2019. године усвојио ревизију тужиоца и укинуо пресуду Апелационог суда у Крагујевцу Гж 5595/18 од 04.12.2018. године и предмет вратио другостепеном суду на поновно одлучивање са налогом да другостепени суд посебно треба да испита намеру оставиоца у погледу облика којим је желео да сачини завештање и у зависности од воље оставиоца оцени услове прописане Законом о наслеђивању за

пуноважност тог облика завештања. У том смислу је било потребно разјаснити да ли је оставилац лично и из којих разлога је текст својеручног завештања прекуцао писаћом машином, као и из којих разлога је ово писмено предао суду.

Након тога, другостепени суд је након извођења одређених доказа и увидом у списе предмета О 836/10 и својеручни тестамент пок. ВВ из ... оценио да је тужбени захтев тужиоца основан и поништио тестамент – завештање пок. ВВ од 10.02.2010. године.

У прилог своје аргументације, другостепени суд налази да је оставилац био способан за расуђивање и пословно способан у моменту када је сачинио наведена писмена. Међутим, имајући у виду захтев који је упутио суду указује да је његова права воља била да сачини судски тестамент. Наведена писмена нису сачињена у форми и поступку по Закону о наслеђивању прописаној за сачињавање судског тестамена. Стога су, наведена писмена која су у свему идентична осим што је једно писано руком, а друго откуцано, без правног дејства и појединачно и као целина. Из тог разлога стекли су се услови из члана 170. Закона о наслеђивању за поништај завештања по тужби која је благовремено поднета.

По оцени Врховног касационог суда, оваква правна аргументација другостепеног суда није прихватљива из следећих разлога.

Стоји чињеница да је пок. ВВ, бивши из ..., дана 10.02.2010. године сачинио писмено завештање – тестамент. Исто је састављено на каро хартији, писано руком – хемијском оловком, на четири листа формата А4. У завештању је наведено да је завешталац при чистој свести и здравом разуму и без ичијег утицаја и знања и по својој последњој жељи оставио својој венчаној супрузи, овде туженој, сву своју непокретну и покретну имовину ближе описану у самом завештању. Назначено завештање је касније прекуцано на машини и потписано од стране оставиоца. Сходно таквим чињеницама, Врховни касациони суд налази да прекуцани текст својеручног завештања не представља посебно завештање – тестамент оставиоца већ се ради само о техничком прекуцавању текста својеручног завештања. Својеручни текст је написан од стране оставиоца и потписан. Налазом вештака неуропсихијатра је утврђено да је оставилац на дан сачињавања тог писмена био пословно способан да сачини завештање. Стога је, сходно одредбама члана 79. Закона о наслеђивању јасно да такво писмено по свом облику и садржини испуњава услове за пуноважност својеручног завештања (тестамена). Оно је као пуноважно завештање и проглашено на записнику пред судом у оставинском предмету О 836/10 – пред Основним судом у Јагодини. Стоји чињеница да је завешталац Основном суду у Јагодини поднео молбу да му тај суд овери својеручни тестамент и да га прими на чување. Међутим, сама та чињеница не указује на околност да је покојни ВВ имао намеру да састави други - судски тестамент. Исти је након подношења захтева, а пре законског рочишта за долазак у суд умро. Његов својеручни тестамент је проглашен на записнику пред судом у предмету О 836/10. Он сходно одредбама Закона о наслеђивању, испуњава све услове пуноважности тестамена и по форми и по садржини. Стога се закључак другостепеног суда не може прихватити као правилан. Наводи другостепеног суда да је оставиочева права воља била да сачини судски тестамент у изведеним доказима

нема ни чињенично-правну подлогу да би се такво мишљење другостепеног суда могло прихватити као правилно. Из језичког тумачења молбе коју је оставилац упутио Основном суду у Јагодини везано за оверу својеручног тестаментa и примања на чување не може се закључити да је права воља оставиоца била да сачини ново завештање у форми судског тестаментa, већ да се прими на чување већ сачињени својеручни тестамент.

Из свега изнетог произилази да је другостепени суд, на потпуно утврђено чињенично стање извео погрешан закључак о основаности тужбеног захтева тужиоца и погрешно применио материјално право.

На основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Одлуку о трошковима поступка суд је донео на основу чл. 154, 155. и 162. став 2. ЗПП. Тужена је успела у спору, трошкове је тражила па јој суд досуђује следеће трошкове и то: на име заступања од стране стручног лица на 15 одржаних рочишта за свако по 7.500,00 динара, на име заступања од стране стручног лица на три неодржана рочишта износ од по 4.500,00 динара, на име стручног састава жалбе износ од 12.000,00 динара, што укупно чини износ од 140.500,00 динара, па је одлучено као у ставу другом изреке. Остале трошкове суд није признао туженој јер поднесци нису били неопходни с обзиром да је њихова садржина истакнута и на рочиштима. Остали трошкови (састав ревизије и трошкови такси) нису опредељени по висини а што је било неопходно по члану 163. став 2. ЗПП, па стога нису могли бити признати.

**Председник већа-судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић